

Marek WAGNER* (Warsaw, Poland)

**Anna Madej, Arkadiusz Zawadzki,
Instytut Historii Uniwersytetu Przyrodniczo-
Humanistycznego w Siedlcach w latach 1991-2019.
Siedlce: Wydawnictwo Naukowe UPH, 2020,
ISBN: 978-83-66541-21-4**

<https://doi.org/10.34739/his.2021.10.21>

Recenzowana publikacja obejmuje 303 strony tekstu oraz sześć rozdziałów merytorycznych, oprócz wstępu, zakończenia, bibliografii i aneksów. Ostatnia część liczy około 70 stron, natomiast sam tekst dokładnie 212 stron. Rozdziały posiadają charakter tematyczny, a obejmują wszystkie podstawowe dziedziny funkcjonowania placówki – działalność organizacyjną, dydaktyczną i naukowo-badawczą, toteż konstrukcja publikacji została przyjęta prawidłowo.

Rozdziały „organizacyjne” na temat powstania IH, przemian w organizacji i kadry i studentów wydają się dobrze skonstruowane oraz prawidłowo opisane, chociaż oparte jedynie na materiałach sprawozdawczych ilustrują jedną stronę działalności IH, moim zdaniem przydałoby się tutaj więcej analizy i wniosków o charakterze syntetycznym i porównawczym.

Autorzy nie wykorzystali wspomnień żyjących pracowników i absolwentów i pomijają wiele istotnych zagadnień merytorycznych. Na początek personalia – trudno pogodzić się z faktem pominięcia zasług tzw. „Ojców Założycieli” IH w osobach Profesorów – Piotra Matusaka, Henryka Mierzwińskiego czy Józefa Szaflika, który został w latach 90-tych XX w. „szarą eminencją” wszystkich działań organizacyjnych i wyborów personalnych, obok Franciszka Gryciuka. Autorzy publikacji bardzo oględnie zarysowali proces tworzenia i organizacji IH, także niewątpliwe zasługi Profesora Piotra Matusaka przy zorganizowaniu nowoczesnej placówki dydaktycznej i naukowo-badawczej.

Równie trudno pogodzić się z pominięciem dorobku Profesora Arkadiusza Kołodziejczyka, zwłaszcza w organizacji badań regionalnych, a zaś przy opisie zespołów badawczych Autorzy „zapomnieli” o dorobku takich Profesorów, jak Dorota Wereda i Janusz Ekes – autorów znakomitych publikacji naukowych z historii

* cekhauz@o2.pl

nowożytnej. Wprawdzie ich nazwiska odnajdziemy w indeksie osób, ale już Arkadiusza Kołodziejczyka brak (sic !) – natomiast znalazły się tu nazwiska m.in. A. Kasperowicza, W. Bobryka czy J.C. Malinowskiego, którzy nie posiadali żadnego wpływu na rozwój nauki IH.

Rozdział VI o działalności naukowo-badawczej IH jest najsłabszy, bowiem Autorzy publikacji nie posiadali dostatecznej wiedzy na tematy tego elementu działania placówki. Po pierwsze – w latach 90-tych XX w. w IH uformowała się znacząca grupa badaczy historii wojskowej, polskiej i powszechnej, od czasów średniowiecza do najnowszych, która została zauważona, ale także doceniana w polskim środowisku historycznym. Wyrazem tegoż zjawiska były publikacje i artykuły naukowe, ale zwłaszcza czynny i aktywny udział w Forach Historyków Wojskowości, zorganizowanych w różnych placówkach akademickich. Zasługi te zostały docenione w 2003 r., gdy Siedlcom przypadł zaszczyt organizacji VII Forum Historyków Wojskowości – a uczestniczyło w nim wielu badaczy historii wojskowej z kraju i zagranicy, ukazała się również publikacja pokonferencyjna bardzo dobrze przyjęta w środowiskach historycznych.

Autorzy nie wspominają o tych wydarzeniach, podobnie jak i o czasopiśmie „Studia Historyczno-Wojskowe”, które było pokłosiem forum – ukazało się kilka jego tomów wydanych przez ośrodki akademickie Warszawy, Opola i Siedlec.

Warto dodać, że Autorzy pominęli publikację zbioru studiów historycznych – „Społeczeństwo Staropolskie”, który był efektem kilku konferencji naukowych z dziejów nowożytnych, organizowanych wspólnie z historykami Uniwersytetu w Białymstoku.

Autorzy nie posiadają nadto podstawowych informacji na temat współpracy zagranicznej IH z placówkami europejskimi, które nabrały tempa na początku XXI w. Proces ten był budowany poprzez kontakty osobiste, ale wówczas, i to dzięki inicjatywie Profesora Piotra Matusaka, stały się „codziennością” w życiu naukowym w IH. Nawiązano kontakty z uniwersytetami na Ukrainie, na Litwie i na Białorusi, by wymienić jedynie „sąsiednie” kraje. Autorzy nie napisali także o inicjatywie zapraszania do Siedlec badaczy zagranicznych, którzy prowadzili dla studentów IH wykłady na wybrane tematy historyczne.

Autorzy publikacji nie wspominają także o kwerendach archiwalnych, które były wykonywane przez pracowników na potrzeby IH, w tym np. o kwerendzie regionalnej oraz historyczno-wojskowej – a materiały te służyły studentom w przygotowaniu prac magisterskich.

Ponadto mam wątpliwości w kwestii opublikowanego wykazu tematów prac magisterskich, ponieważ Autorzy książki po prostu „przepisali” je z materiałów archiwalnych, nie zastanawiając się nad ich treścią, a pojawiają się tu takie „kwiatki” np.: „Maria Maniakówna”, „Polityczne postawy Augusta”, dalej „Podskarbi wielki koronny”, „Historia 2009 r.”, „Wojskowość husycka w XV w. Generał Jan Joachim Kampenhauzen (1680-1742)”, by wymienić jedynie kilka tematów.

Na zakończenie zauważone błędy: s. 131 – „Kuźnia Młodych Historyków” powstała w 2004 r. (nie 2014 r.); s. 181 – wspomniana przez Autorów konferencja ukraińska był zorganizowana staraniem całego IH, nie poszczególnych katedr czy zakładów, a zresztą – raz jest identyfikowana pod rokiem 1999, raz pod rokiem 2000; s. 202 – nigdy nie byłem w Moskwie na żadnej kwerendzie archiwalnej!

Moim zdaniem, publikacja winna ukazać się drukiem w 2021 r. w związku z 30-leciem działalności IH, ale przedtem Autorzy mogliby uzyskać od żyjących pracowników czy absolwentów wspomnienia na temat działalności placówki w latach 1991-2021. Byłoby to z korzyścią dla jakości publikacji, bowiem w takiej formie jest ona dość ograniczona źródłowo i merytorycznie, nie przedstawiając całej złożonej mozaiki funkcjonowania IH w minionym trzydziestoleciu.

To cite this article: Wagner, M. (2021). [review] Anna Madej, Arkadiusz Zawadzki, Instytut Historii Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach w latach 1991-2019. Siedlce: Wydawnictwo Naukowe UPH, 2020, ISBN: 978-83-66541-21-4. *Historia i Świat* 10, 395-397, DOI: 10.34739/his.2021.10.21

© 2021 The Author(s). This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.